

4964 SAYILI KANUNLA 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN, İHALE USULLERİ VE BUNLARIN SÖZLEŞMEYE BAĞLANMALARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

İbrahim ÇELİKTAŞ
Sayıştay Başkanetçisi

GİRİŞ

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun uygulamada yetersiz kalması ve bunun sonucu olarak ihale mevzuatımızı Avrupa Birlięi ve Uluslar arası ihale uygulamalarına paralel hale getirmek amacıyla, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu 22.1.2002 tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazete'de 1.1.2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere yayınlanmış, ancak daha yürürlüğe girmeden uygulamaya yönelik tartışmalar başlamış ve 12.6.2002 tarih ve 4761 sayılı kanunla bazı maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. Kanun yürürlüğe girmesinden itibaren yaklaşık 8 aylık süre içerisinde uygulamada görülen sıkıntılar nedeni ile; özellikle kanun kapsamındaki idarelerin ihale sürecinde görevli yönetici ve memurların yoğun eleştirilerini almış, bunun sonucu olarak 15.8.2003 tarih ve 25200 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 30.7.2003 tarih ve 4964 no'lu **“Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”** ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda kapsamlı değişiklikler yapılarak, 15.8.2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Söz konusu kanun tasarınsın genel gerekçesinde değişiklik yapılmasının gerekçeleri *“.....söz konusu kanunlardaki bazı düzenlemelerin başta Avrupa Birlięi direktifleri olmak üzere uluslararası standartlarla uyum içerisinde olmadığı, bazı maddelerinin uygulanmasının idareler açısından fiilen imkansız olduğu, bazı maddeler arasındaki çelişki ve tutarsızlıkları suiistimale açık olduğu gözlenmiş; bu eksiklikler karşısında kamu ihalelerinin sağlıklı biçimde yürütülmesini teminen idarelerin bu konudaki yakınmaları ve uygulamanın izlenmesi sonucu yapılan tespitler yanında başta Avrupa Birlięi, Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler Normları olmak üzere uluslararası sözleşmelerde göz önünde bulundurularak.....”* şeklinde sayılmıştır. Gerekçeden de anlaşılacağı üzere söz konusu düzenlemelerin yapılmasında uygulamada ortaya çıkan

zorluklar ve idarelerin bu konudaki şikayetleri başta gelen etkenleri oluşturmuşlardır.

Bu çalışmamızda esas itibarıyla yaklaşık sekiz aylık bir uygulamadan sonra 4734 sayılı Kanunda belirtilen ihale usulleri ile bunların sözleşmeye bağlanmasına ilişkin değişiklikler değerlendirilecektir.

I-KAMU İHALE KANUNUNDA BELİRTİLEN İHALE USULLERİ VE 4964 SAYILI KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 4964 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki “Uygulanacak İhale Usulleri” başlıklı 18. maddesinde idarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde uygulanacak usuller;

- a) Açık ihale usulü
- b) Belli istekliler arasında ihale usulü
- c) Pazarlık usulü
- d) Doğrudan temin

olarak belirtilmek sureti ile dört ihale türü belirlenmiş ve “Temel İlkeler” başlıklı 5. maddesinde de kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller oldukları ifade edilmiştir. Kanunda temel ihale usulleri olarak Açık Teklif ve Belli İstekliler Arasında İhale Usulü belirtilmiş olmasına rağmen Kanunun Belli İstekliler Arasında İhale Usulünü düzenleyen 20. maddesinde bu usule “Açık İhale Usulünün uygulanmadığı mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesinde” başvurulabileceği belirtilmiş olduğundan, Kanunda esas itibarı ile öncelikli usul olarak Açık İhale Usulü karşımıza çıkmaktadır.

Kanunun 12. maddesi ile 4734 sayılı Kanunun 18’nci maddesinin Doğrudan Temin Usulünü belirten (d) bendi madde metninden çıkarılmıştır. Böylece 4969 sayılı Kanunun maddeye ilişkin gerekçesinde belirtildiği üzere, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda diğer ihale usullerine göre önemli farklılıklar içeren Doğrudan Temin usulü “esasen bir ihale usulü olmadığı” gerekçesi ile ihale usulleri arasından çıkarılmış ve buna göre ihale usulleri

- a) Açık İhale Usulü
- b) Belli İstekliler Arasında İhale Usulü
- c) Pazarlık Usulü

olarak kanunda yer almışlardır.

a) Açık İhale Usulü

Açık İhale Usulü 4734 sayılı kanunun 19. maddesinde “Bütün isteklilerin teklif verebildiği usul olarak tanımlanmış olup, 4964 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerde bu usul ile ilgili olarak; 13. maddedeki eşik değerin altında kalan İhale Usullerine ilişkin ilan süre ve kuralları ile ilgili olarak yapılan ve Belli İstekliler Arasında İhale Usulünün anlatıldığı (b) bendinde değinilen genel değişiklik dışında bir değişiklik yapılmamıştır.

b) Belli İstekliler Arasında İhale Usulü

4734 sayılı kanunun “Belli İstekliler Arasında İhale Usulü” başlıklı 20. maddesinde bu usul “...Yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği bir usuldür. İşin özelliğinin uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi bu usule göre yapılabilir” şeklinde tanımlanmıştır.

Kanunun ifadesine göre bu usulün uygulanabilmesi için;

a) İşin özelliğinin uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi

b) Bu nedenle açık ihale usulünün uygulanamadığı mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi olması gerekmektedir.

Maddenin 2. fıkrasında ise, bu usule göre yapılacak ihalelerde adayların başvurularını hazırlayabilmeleri için en az 25 gün süre tanınarak ön yeterlik ilanı yapılacağı belirtilmiştir.

4964 sayılı Kanun’un 13. maddesi ile getirilen değişiklikle 4734 sayılı kanunun belirtilen bu 2. fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

4964 sayılı kanun tasarısının madde gerekçesinde 4734 sayılı kanunun 20/II fıkrasının kaldırılmasının gerekçesi “Madde ile ihale ilanlarına ilişkin süre ve diğer şartlar kanunun 13. maddesinde düzenlendiğinden yersiz tekrarlar kaldırılmaktadır” şeklinde belirtilmiştir. Gerçekten 4734 sayılı kanunun ihale ilan süreleri ve kurallarını düzenleyen 13. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinin 2. sırasında Belli İstekliler Arasında İhale Usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilanları, son başvuru tarihinden en az 25 gün önce resmi Gazetede yayınlanmak sureti ile yapılır, dendiğinden aynı mahiyetteki bu hükmü içeren 2. fıkranın 20. maddeden çıkarılması isabetli olmuştur. Ancak, 4964 sayılı kanunun 9. maddesi ile 13. maddede de değişiklik yapılmış ve 13. maddenin 1. fıkrasının (a) bendinin

2. sırası “Belli İstekliler Arasında olanların ön yeterlik ilanları son başvuru tarihinden en az 14 gün önce” şeklinde değiştirilmiş bulunduğundan 15.8.2003 tarihinden sonra yapılacak olan Belli İstekliler Arasında İhale Usulünde ön yeterlik ilanlarının son başvuru tarihinden en az 14 gün önce yapılması gerekecektir. 4964 sayılı kanun tasarılarının maddeye ilişkin gerekçesinde bu husus “Belli İstekliler Arasında İhale Usulünde, ilanlar son başvuru tarihinden önce yapılmakta olup, bu sürenin tanınması adayların ihale dokümanı alabilmeleri ve başvuruda bulunabilmeleri için getirilmiştir. Bunun için getirilen 25 günlük süre son derece uzun olduğundan eşik değerin üzerinde ki işlerde 14 güne indirilmektedir” gerekçesi ile açıklanmıştır.

4734 sayılı kanunun değişiklikten önceki 20. maddesinin 3. fıkrasındaki “10. maddeye uygun olarak belirlenen ve ön yeterlik dokümanı ile ön yeterlik ilanında belirtilen değerlendirme kriterlerine göre adayların ön yeterlik değerlendirmesi yapılır. Belirtilen asgari yeterlik koşullarını sağlayamayanlar yeterli kabul edilmez. Yeterli olduğu tespit edilen bütün adaylara tekliflerini hazırlayabilmeleri için en az kırk gün süre verilerek ihaleye davet mektubu gönderilir” hükmünün son cümlesi madde metninden çıkarılmış ve maddenin gerekçesinde belirtildiği gibi ihale ilanlarına ilişkin süre ve diğer şartların düzenlendiği 13. maddenin 1. fıkrası (a) bendinin sonuna konulmuştur. Buna göre yaklaşık maliyeti eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan Belli İstekliler Arasında İhale Usulü ile yapılacak ihalelerde “ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterliği belirlenen adaylara ihale gününden en az kırk gün önce davet mektubu gönderilmesi zorunludur” hükmü getirilmiş bulunmaktadır.

4964 sayılı kanunla Belli İstekliler Arasında İhale Usulü ile ilgili olarak yapılan en önemli düzenlemelerden birisi, değişiklikten önce eşik değerin altında olan ihaleler için, gerek ilan sürelerini düzenleyen 13. maddede ve gerekse ihale usulünü düzenleyen 20. maddede ön yeterlik ve davet sürelerinin gösterilmemiş olmasının doğurduğu boşluğun giderilmiş olmasıdır. 4964 sayılı kanunun 9. maddesi ile 4734 sayılı kanunun 13.maddesinin 2. fıkrası “Yaklaşık maliyeti 8. maddede yer alan eşik değerlerin altında kalan belli istekliler arasında yapılacak ihalelerde ön yeterlik ilanlarının son başvuru tarihinden en az 7 gün önce (b) bendindeki süre hariç diğer usullere göre yapılması ve ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterliği belirlenen adaylara ihale gününden önce (b) bendindeki süreler göre davet mektubu gönderilmesi zorunludur” şeklinde değiştirilmiştir.

Buna göre; eşik değerlerin altında kalan Belli İstekliler Arasında İhale Usulü ile yapılacak ihalelerde; (4734 sayılı kanununun 8. maddesine göre eşik değer; Genel ve Katma bütçelerin mal ve hizmet alımları için üçyüzelli milyar otuzbir milyon Türk Lirası, kanun kapsamındaki diğer idarelerin mal ve hizmet alımlarında beşyüzseksenüç milyar üçyüzseksenbeş milyon Türk Lirası ve kanun kapsamındaki idarelerin yapım işlerinde oniki trilyon sekizyüzotuzdört milyar dörtüzyetmiş milyon Türk Lirasıdır*).

a) Yaklaşık maliyeti otuzsekiz milyar yüzdoksanbir milyon Türk Lirasına kadar olan mal veya hizmet alımları ile yetmişaltı milyar üçyüzsekseniki** milyon Türk Lirasına kadar olan yapım işlerinin de, ön yeterlik ilanının ihalenin ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin en az ikisinde yapılması ve ön yeterlik sonucu yeterliği belirlenen adaylara davet mektubunun ihale tarihinden en az 7 gün önce gönderilmesi gerekmektedir.

b) Yaklaşık maliyeti otuzsekiz milyar yüzdoksanbir milyon Türk Lirası ile yetmişaltı milyar üçyüzsekseniki milyon Türk Lirası arasında olan mal veya hizmet alımları ile yetmişaltı milyar üçyüzsekseniki milyon Türk Lirası ile altıyüzotuzaltı milyar beşyüzyirmidört milyon Türk Lirası arasında olan yapım işlerinde ön yeterlik ilanının Resmi Gazetede ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin birisinde ve yapılması ön yeterlik sonucu yeterliği belirlenen adaylara davet mektubunun da ihale tarihinden ondört gün önce gönderilmesi gerekmektedir.

c) Yaklaşık maliyeti yetmişaltı milyar üçyüzsekseniki milyon Türk Lirasının üzerinde ve eşik değerinin altında kalan mal veya hizmet alımları ile altıyüzotuzaltı milyar beşyüzyirmidört milyon Türk Lirasının üzerinde ve eşik değerinin altında olan yapım işlerinde ön yeterlik ilanının Resmi Gazetede ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin birinde en az birer defa yapılması ve ön yeterlik değerlendirmesi sonucu yeterliği belirlenen adaylara davet mektubunun da ihale tarihinden en az 21 gün önce gönderilmesi zorunludur.

Yapılan değişiklikler incelendiğinde özellikle ihalede rekabet ve açıklığı sağlamak amacı ile eşik değerinin altındaki ihalelerde ihale ilanlarının Resmi Gazete yanında işin yapılacağı çıkan gazetelerde de yayınlanması zorunluluğunun getirildiğini görmekteyiz.

* Kamu İhale Kurumunun 21. 1. 2003 tarih ve 25000 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2003/1 sayılı tebliği ile güncellenen miktarlardır.

** bentlerde yer alan miktarlar Kamu İhale Kurumunun 31.8.2003 tarih ve 25215 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2003/8 sayılı tebliği ile güncellenmiş rakamlardır.

4734 sayılı kanunun 4964 sayılı kanunla yapılan değişiklikten önceki 20. maddesinin 4. fıkrasında göre “Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterli bulunmayan adaylara da yeterli bulunmama gerekçeleri yazılı olarak bildirilir. İşin niteliğine göre rekabeti engellemeyecek şekilde 10. maddeye uygun olarak belirlenen ve ihale dokümanı ile davet mektubunda belirtilen değerlendirme kriterlerine göre tekliflerin değerlendirilmesi yapılarak ihale sonuçlandırılır. İhaleye davet edilecek aday sayısının 5’den az olması veya teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde iptal edilir” hükmündeki 10. maddeye ibaresi bu madde ihaleye katılımında yeterlik değerlendirmesine ilişkin olduğu ve tekliflerin değerlendirilmesinin 40. maddeye göre yapılması gerektiği gerekçesiyle isabetli olarak 4964 sayılı kanunun 13. maddesi ile “40. maddeye” şeklinde değiştirilmiştir. **Bu değişiklikte, ihalenin ikinci aşamasındaki değerlendirme kriterlerinin “..40’ncü maddeye uygun olarak..” belirlenmesi ve ihale dokümanı ile davet mektubunda belirtilen değerlendirme kriterlerine göre tekliflerin değerlendirilerek ihalenin sonuçlandırılması öngörülmüştür. Fakat, atıfta bulunulan 40. madde incelendiğinde, yeterlik değerlendirilmesinde kullanılabilecek herhangi bir kriter bulunmadığı görülecektir. Öte yandan Kamu İhale Kurumunca yayımlanan ihale yönetmelikleri ve eklerinde de, Kanunun 40. maddesine uygun olarak hangi kriterlerin yeterlik kriteri olarak ve ne şekilde belirleneceği konusunda bir düzenleme yapılmamıştır. Dolayısıyla yapılan bu değişiklikte, uygulamada bir çok sorunla karşılaşılacağı düşünülmektedir.** (Bkz. Kitabın ihaleye katılımında yeterlik kuralları (madde- 10) konusundaki açıklamalar)

20. maddenin son fıkrasına göre Belli İstekliler Arasında İhale usulünde Teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihalenin iptal edilmesi durumunda, ihale dokümanı gözden geçirilerek varsa hatalar ve eksiklikler gözden geçirilmek suretiyle, ön yeterliği tespit edilen bütün istekliler tekrar davet edilerek ihale sonuçlandırılabilir.

Yukarıda yapılan değerlendirmelerden de anlaşılacağı üzere Belli İstekliler Arasında İhale Usulü ile ilgili olarak yapılan en önemli değişiklikler, eşik değerin altında kalan miktarlar için yapılacak ihalelerde ön yeterlik ve davet süreleri ile ilgili boşlukların doldurulması, 20. maddede 13. maddenin tekrarı olarak yer alan düzenlemelerin kaldırılması ve tekliflerin değerlendirilmesinin 10. maddeye göre değil 40. maddeye göre yapılacağı belirtilmesi sayılabilir.

c) Pazarlık Usulü

4734 sayılı kanunda Pazarlık Usulü “Bu kanunda belirlenen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu için teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belirli hallerde fiyatını isteklilerle görüştüğü usul” olarak tanımlanmakta ve kanunun 21. maddesinde Pazarlık Usulü ile ihalesi yapılabilecek haller belirtilmiş bulunmaktadır. Kanun’un 14. maddesi ile Pazarlık Usulüne tabi hallere bir yeni durum daha eklenmiş ve Pazarlık Usulüne tabi durumlardan bir kısmının müzakere sürecinin basitleştirilmesine yönelik düzenlemeler getirilmiştir.

4964 sayılı kanunun 14. maddesine göre “4734 sayılı kanunun 21. maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (f) bendi eklenmiş ikinci fıkrasının ilk cümlesi (b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen hallerde ilan yapılması zorunlu değildir” şeklinde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasının başına “(a), (d) ve (e) bentlerine göre yapılacak ihalelerde” ibaresi ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(f) İdarelerin yaklaşık maliyeti altmışüç milyar altıyüzeiki milyon*** Türk Lirasına kadar olan mamul mal veya hizmet alımları.”

(f) bendi kapsamında yapılan mal alımlarında malın sözleşme süresi içerisinde teslim edilmesi ve bunun idareye uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu değildir.

Buna göre artık idarelerin yaklaşık maliyeti altmışüç milyar altıyüzeiki milyon Türk Lirasına kadar mal, malzeme veya hizmet alımlarının artık temel ihale usulü olan Açık İhale Usulüne tabi olmadan Pazarlık Usulü ile ihalesi mümkün olabilecektir. Kanun tasarsının genel gerekçesinde bu değişikliğin gerekçesi olarak, idarelerin belli tutara kadar olan mal ve hizmet alımlarının pazarlık usulü ile gerçekleştirilebilmesine olanak tanınması olarak belirtilmiştir.

Kanun tasarsının maddeye ilişkin gerekçesinde ise değişikliğin küçük çaplı mal veya hizmet alımları için Dünya Bankası uygulamalarına paralel düzenlemeler getirilmesi ve bu amaçla eklenen (f) bendi ile yaklaşık maliyeti altmışüç milyar altıyüzeiki milyon Türk Lirasını aşmayan mamul mal ve malzeme alımlarının ilan yapılmaksızın en az üç istekliden teklif alınmak suretiyle ihale yapılmasına olanak tanınması amacı ile yapıldığı belirtilmektedir.

*** Miktar, Kamu İhale Kurumunun 31.8.2003 tarih ve 25215 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2003/8 sayılı tebliği ile güncellenmiş rakamdır.

Burada dikkat edilmesi gereken husus yapım işlerinin bu maddeye göre Pazarlık Usulü ile ihale edilemeyeceğidir. Kanun tasarılarının gerekçesinde yer almasına rağmen yapım işleri pazarlık usulünün kapsamına alınmamıştır. Bu miktara kadar olan yapım işlerinin eğer diğer koşullar mevcut değilse Pazarlık Usulü ile değil temel usul olan Açık İhale Usulü ile yapılması gerekecektir.

Yine f) bendi ile ilgili olarak 4964 sayılı Kanunun getirdiği yenilik bu kapsamda yapılan mal alımlarında mallın sözleşme yapma süresi içerisinde teslim edilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunluluğunun kaldırılmış olmasıdır. Kanun tasarılarının gerekçesinde, malın hemen teslim edildiği durumlarda dahi sözleşme yapma ve teminat alma zorunluluğundan kaynaklanan işlem maliyetlerinin(damga vergisi, noter ücreti, kurum payı, teminat mektubu, komisyon gibi) isteklilerce teklife dahil edilmesinden dolayı idarelerin alım giderlerinin arttığından bahisle, bu bent gereği yapılacak alımlarda yüklenicinin malı sözleşme yapma süresi içinde teslim etmesi halinde sözleşme yapma ve kesin teminat alma zorunluluğunun kaldırıldığı idarelerin tercihine bırakıldığı belirtilmiştir.

Bu değişiklikle daha önce 2886 sayılı kanunda bulunan hüküm bu usul için uygun görmüştür. Sözleşme yapma süresi 4734 sayılı kanunun 42. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre tedarikçi tarafından, 41'nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sürenin bitimini veya Maliye Bakanlığı vizesi gereken hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden itibaren üç gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşme yapmasının tebliğ edildiği tarihten itibaren on gün içerisinde malı teslim ederse, sözleşme yapma ve kesin teminat verme zorunluluğu ve dolayısıyla bunların getirdiği masraflar ortadan kaldırılabilecektir.

4964 sayılı kanunla Pazarlık Usulü ile ilgili olarak getirilen diğer bir değişiklik ise (b) ve (c) bentleri için ilan yapma zorunluluğunun bulunmaması yeni eklenen (f) bendi içinde kabul edilmiştir. Böylece Pazarlık Usulüne tabi;

b)Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani veya beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalen ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması,

c) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması,

f) İdarelerin yaklaşık maliyeti altmışüç milyar altıyüzelliiki milyon Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları, durumlarında ilan yapılmaksızın pazara çıkılabilecektir.

Pazarlık Usulü ile ilgili ayrıntılı müzakere sürecini anlatan 21. maddenin 4. fıkrası (b), (c), ve (f) bentleri istisna tutularak bu sürecin (a), (d) ve (e) bentleri için zorunlu olması öngörülmüştür. Buna göre sadece;

a) Açık İhale usulü veya Belli İstekliler Arasında İhale Usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması

b) İhalenin araştırma, ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması,

c) İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve mali özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi,

durumlarına dayalı olarak ihale yapıldığında, istekliler öncelikle ihale konusu işin teknik detayları ve yöntemleri hususlarında fiyat içermeyen ilk tekliflerini sunacaklar ve komisyon yöntem ve çözümler üzerine her bir istekli ile görüşecek, bu görüşmeler sonucunda şartların netleşmesi üzerine bu şartları karşılayabilecek isteklilerden gözden geçirilerek şartları netleştirilmiş teknik şartnameye dayalı olarak fiyatı da içerecek son teklifleri vermeleri istenecektir.

21. maddenin son fıkrasına göre (a), (d) ve (e) bentlerine göre yapılacak ihalelerde teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihale iptal edilecektir.

Yukarıda belirtilen değişiklikler incelendiğinde bunları: pazarlık usulüne tabi olan hallerin artırılması, ilana tabi olmayan hallere bir yenisinin eklenmesi ve (f) bendi ile eklenen altmışüç milyar altıyüzlükü milyon Türk Lirasına kadar olan mal alımlarında malın sözleşme yapma süresi içerisinde teslim edilmesi halinde idarenin uygun görüşüne bağlı olarak sözleşme yapma ve kesin teminat alınması zorunluluklarının kaldırılmış olması olarak sayabiliriz.

d) Doğrudan Temin

Bilindiği gibi 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 18. maddesinde, ihale süreci açısından diğer ihale usullerine göre önemli farklılıklar gösteren Doğrudan Temin ihale usulü olarak belirtilmişti. 4964 sayılı kanunla getirilen en önemli değişikliklerden birisi yukarıda da belirtildiği üzere uygulamada da getirdiği sıkıntılar nedeni ile Doğrudan Temin usulünün ihale usulleri arasından çıkarılmış olmasıdır.

4964 sayılı kanununun 15. maddesi ile yapılan değişiklikten sonra Doğrudan Temin aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

“Doğrudan Temin

Madde 22. Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçları ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir.

a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzelkişi tarafından karşılanacağına tespit edilmesi

b) Sadece gerçek veya tüzelkişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması

c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması

d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin on beş milyar(ondokuz milyar doksanbeş milyon Türk Lirası) diğer idarelerin beş milyar Türk Lirası (altı milyar üçyüzaltmışbeş milyon Türk Lirasını) aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar

e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması

f) Özelliğinden dolayı stoklama imkanı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbi saf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları

g) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan yada avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10'uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir.”

Kamu İhale Kurumu tarafından 10 Eylül 2003 tarih ve 25225 sayılı resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2003/10 sıra nolu Tebliğ ile getirilen açıklamaları da göz önünde bulundurularak Doğrudan Temin usulündeki değişiklikleri şöyle belirtebiliriz

Genel olarak;

Buna göre önceden sadece (d) bendi için geçerli olan teminat alınmama ve ihale komisyonu kurmama kolaylıkların diğer bentler içinde getirilmiş bulunmaktadır. Ayrıca önceki düzenlemede bulunmayan kanunun 10. maddesinde belirtilen yeterlik şartlarının aranmaması kolaylığı da bütün bentler için getirilmiş diğer bir kolaylıktır.

4964 sayılı kanun tasansının maddeye ilişkin gerekçesinde; (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında yapılan alımlarda isteklilerden teminat alınması, sözleşme yapılması ve kanunun 10. maddesindeki yeterlik şartlarının aranmasının çoğunlukla mümkün olmadığı ve istenmesi durumunda, isteklilerin satıştan imtina etmesi söz konusu olduğundan bu zorunlulukların kaldırıldığı belirtilmiş ve yine Doğrudan Temin usulünün idarelerin çok küçük ihtiyaçlarının diğer ihale usullerine tabi olmadan basit biçimde karşılanması için getirildiği halde çok cüzi alımlarda dahi sözleşme yapılması, kanunun 10. maddesindeki yeterlik şartlarının aranması, kuruma sözleşme bedelinin on binde beş'i oranında pay yatırılması gibi zorunluluklar dan dolayı uygulamada istenilen kolaylığın sağlanamadığı görüldüğünden bu madde kapsamında yapılacak alımlarda sözleşme yapılmaması ve kanunun 10. maddesindeki yeterlik şartlarının aranılmamasının gerektiği belirtilmiştir.

Her ne kadar tasarının gerekçelerinde bu madde kapsamında yapılacak alımlarda sözleşme yapılmasının aranmayacağından bahsedilmişse de 4964 sayılı kanunla yapılan değişiklikle sözleşme yapılamayacağına ilişkin açık bir ifade yer almamıştır. Konu ile ilgili olarak **Kamu İhale Kurumunun 2003/10 sayılı tebliğinde bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin yada yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanmasının zorunlu olup, bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılmasının idarelerin takdirinde olacağı belirtilmiştir.** Tebliğle getirilen düzenlemeye göre, idareler sadece bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapma yükümlülüğünden serbest olarak değerlendirilmişlerdir. Bu düzenlemenin yasanın değişiklik gerekçesine tam uygun düşmediğini düşünmekteyiz.

Doğrudan temin usulü ile ihtiyaçların karşılanmasında 2003/10 sayılı tebliğde belirtildiği üzere onay belgesi düzenlenmesi, onayı takiben ihale yetkilisince görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılması ve buna ilişkin belgelerin dayanaklarıyla birlikte onay belgesine eklenmesi zorunludur. Tebliğde idarelerce gerekli, görülmesi halinde fiyat

araştırmalarının ilgili uygulama yönetmeliklerinde yaklaşık maliyetin belirlenmesine ilişkin esas ve usuller çerçevesinde yapılabileceği belirtilmiştir.

a) İhtiyacın gerçek veya tüzel tek kişiden temini

İdarelerin 4734 sayılı kanununun 22. maddesinin (a) bendinin uygulanmasında ihtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanacağı hususunu belge ile tevsik etmeleri gerekmektedir. 2003/10 sayılı tebliğde bun hususun 8.6.1983 tarih 18701 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ticaret ve Sanayi Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları Muamalat yönetmeliğinin 50'nci maddesinde tanımlanan 'yed-i vahit belgesi' ile tevsik edilmesi gerektiği düzenlenmiştir.

İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceği hususunun genel kabul görmüş bir belge ile tevsik edilmesinin mümkün olmadığı durumlarda ise, bu tespitin ne şekilde yapılacağına dair tutanak düzenlenerek onay belgesi ekine konulacaktır.

2003/10 sayılı tebliğle getirilen düzenleme ile sözleşme veya şartnamede yer alan hükümler nedeniyle belli bir marka veya modellenli malın alınmasının zorunlu olduğu hallerde de, 4734 sayılı kanununun 22'nci maddesinin (a) bendinin uygulanması mümkün olmaktadır.

b) Sadece gerçek veya tüzel kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması

Bu bent sadece gerçek veya tüzel kişinin ihtiyaç ile ilgili bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal vb. nedenlerle özel bir hakka sahip olmasının ifade etmektedir. Buna göre ihale konusu mal alımı, hizmet alımı veya yapım işi bilimsel teknik, fikri veya sanatsal vb nedenlerle ve münhasıran hakların korunması nedeniyle sadece belirli bir mal tedarikçisi, hizmet sunucusu veya yapım müteahhidi tarafından gerçekleştiriliyorsa ilan yapılmaksızın anılan madde hükmüne göre doğrudan temin yoluyla ihtiyaçların karşılanması mümkün olabilecektir.

c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal veya hizmetlerin asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişilerden alınması

2003/10 sayılı tebliğde bu bentle ilgili olarak; daha önce sözleşmeye bağlanmış asıl işin kapsam ve miktarının, idarenin ihtiyacını karşılayacak şekilde tespit edilmesi; toplam süreleri üç yılı geçmemek üzere asıl sözleşmeye dayalı olarak yapılacak olan alımların ise, ihtiyaca ilişkin asıl sözleşmeye bağlanan mal

veya hizmet alımıyla ilgili olarak önceden öngörülememekle birlikte ihtiyacın gereği olarak ortaya çıkması ve tamamlayıcı nitelikte bir alım olmasına dikkat edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin ondokuz milyar doksanbeş milyon Türk Lirası diğer idarelerin altı milyar üçyüzaltmışbeş milyon Türk Lirasını**** aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar.

Değişiklikten önceki (d) bendinde böyle bir ayırım yok iken yeni düzenlemede Büyükşehir belediyeleri için farklı düzenleme getirilmiştir. Bunun nedeni kanun tasarisının gerekçesinde, (d) bendinde yer alan tutarın özellikle Büyükşehir belediye sınırları içindeki kuruluşlarca yapılacak alımlarda çok düşük kalması olarak belirtilmiş ve temsil ağırlama faaliyetleri ile ilgili olarak da, bunların kapsam ve miktarının çoğunlukla ulusal ve uluslar arası teamüllere göre belirlenmesi ve yaklaşık maliyetlerinin çoğunlukla önceden tespitinin mümkün olmaması ve diğer ihale usulleri ile de temin edilememesi olarak belirtilmiştir.

2003/10 sayılı tebliğde belirtildiği üzere idareler bu bende göre yapacakları günlük ve küçük ölçekli alımlar için genel bir onay belgesi düzenleyebilecekleri gibi, her bir alım içinde onay belgesi düzenleyebileceklerdir. Ayrıca ilgili mevzuatı çerçevesinde düzenlenmesi gereken harcama belgeleri onay belgesine eklenir. Ayrıca bent kapsamındaki yapım işlerinde fiyat araştırmasının, Yapım İşeri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde belirlenen yaklaşık maliyetin hesaplanmasına ilişkin esas ve usullere göre yapılması zorunlu bulunmaktadır. Yapılacak fiyat araştırmasına göre öngörülen parasal limitlerin aşılabacağını tespit edilmesi halinde ihtiyacın kanunun ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temini gerekmektedir.

e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralınması

Tebliğ hükmüne göre Genel Bütçeli ve Katma Bütçeli idarelerin taşınmaz mal kiralınmalarına ilişkin olarak, daha önce kiralınmış bulunan taşınmaz malların kira artış oranları bu güne kadar olduğu gibi bütçe harcamalarına ilişkin yetki ve görev çerçevesinde Maliye Bakanlığının belirleyeceği esaslar doğrultusunda yapılacaktır. 4734 sayılı kanun kapsamındaki diğer idarelerin kira bedellerinin ise sözleşmelerinde belirtilen oranlarda arttırılması mümkün görülmektedir.

**** Miktarlar, Kamu İhale Kurumunun 31.8.2003 tarih ve 25215 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2003/8 sayılı tebliği ile güncellenmiş rakamdır

Bundan böyle yapılacak taşınmaz mal alımı ve kiralamalarında ihtiyaca ilişkin gerekçenin belirtilmesi, alınması yada kiralanması gereken taşınmazın yeri ve sahip olması gereken özelliklerinin belirtilmesi, alım ve satıma ilişkin rayiçlerin belirlenmesi, bu konudaki belgelerin alım veya kiralamaya ilişkin onay belgesine eklenmesi, ayrıca tabi olduğu mevzuatın öngördüğü diğer zorunluluklarında yerine getirilmesi gerekmektedir. Bunun yanında düzenlenecek sözleşmelerde kira bedelinde artış yapılmasının öngörülmesi halinde, genel ve katma bütçeli idareler için artış oranının Maliye Bakanlığının her yıl yayınladığı kira artış oranlarını geçemeyeceği yolunda hüküm konulması, diğer idarelere ise genel uygulamalar dikkate alınmak suretiyle belirlenecek oranlarda artış yapılacağı yönünde hüküm konulması zorunludur.

f) Özelliğinden dolayı stoklama imkanı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları

Bu bent 4964 sayılı kanun ile getirilmiş yeni bir düzenlemedir ve değişiklikten önce sağlık kuruluşları sıkıntı oluşturan bu hükümlerle hem idareler rahatlatılmış hastaların mağdur edilmesi önlenmeye çalışılmıştır.

2003/10 sayılı tebliğde belirtildiği üzere idarelerin ilaç ve tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi gibi ihtiyaçlarını önceden belirlemesi ve kanunda belirlenen temel ihale usulleri ile temin etmeleri esastır. Ancak (f) bendi çerçevesinde; özelliğinden dolayı stoklama imkanı olmayan ve acil durumlarda kullanılabilecek olan ilaç, tıbbi sarf malzemesi ile tetkik ve tetkik malzemesi alımlarının doğrudan temin yolu ile karşılanması mümkün olacaktır. Bu bende göre yapılacak olan alımların doğası gereği stoklanamayan ve acil durumlar gereği kullanılması zorunlu olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemeleri alımları ile sınırlı tutulması gerekli olup bu durumlar dışında idarelerin kanunun genel hükümlerine göre ihtiyaçlarını temin etmeleri zorunludur. Tebliğe göre idareler bu tür alımlarının acil bir durum sebebi ile gerçekleştiğine ve alım konusu ihtiyacın stoklanmasının mümkün olmadığına ilişkin tevsik edici belgeleri harcama belgelerine eklemeleri gerekmektedir. Kanun tasarisının gerekçesinde bu bentle ilgili olarak "hayati önemi haiz ve acil müdahale gerektiren kalp ve ortopedi ameliyatlarında kullanılan ilaç ve malzemelerin özellikleri, boyutları ve niteliklerinin kullanılacak hastaya göre değişmesi yada belli bir kullanım süresinin olmasından dolayı bu süre içerisinde kullanılmalan zorunluluğu bulunduğundan mağduriyetlerinin önlenmesi açısından bu gibi ilaç ve malzemelerin ihale yolu ile önceden temin edilerek

stoklanması yerine ihtiyaç duyulduğunda temin edilmesi öngörülmektedir” denmiştir.

g) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıkla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk ve Yabancı uyruklu avukatlardan yada avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları

4964 sayılı kanun ile getirilen bu yeni düzenlemeye göre bu kapsamda yapılacak hizmet alımları milletlerarası tahkim yoluyla çözülecek anlaşmazlıklara münhasır olduğundan anlaşmazlıkların milletlerarası tahkim dışındaki çözüm yollarında idarelerin kanunun genel hükümlerine göre hareket etmeleri gerekmektedir.

4964 sayılı kanunun 38. maddesi ile 4734 sayılı kanunun 62 maddesine eklenen (ı) bendinin değerlendirilmesi

4964 sayılı kanunun 38. maddesi ile 4734 sayılı kanunun 62’nci maddesinin (ı) bendi olarak;

“ı) Bu kanunun 21 ve 22. maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin % 10’unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz” hükmü getirilmiştir.

Yukarıda da belirtildiği gibi 21. madde “Pazarlık Usulü” 22. madde ise “Doğrudan Temin” usulü ile ilgili olup, idarelere bu maddelerde tanınan kolaylıklardan yararlanmalarda sınırsız bir şekilde davranabilme ihtimali düşünülecek, sınırlama getirilmiş bulunmaktadır. Burada getirilen sınırlama; idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10’unun aşamayacağı sınırlamasıdır. Ancak buradaki sınırlama 21 ve 22’nci maddede belirtilen bütün hallerle ilişkin olmayıp, madde bendinde de belirtildiği gibi sadece 21 ve 22’nci maddelerin parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaları için geçerli olacaktır. Nitekim Kamu İhale Kurumunun 2003/10 sayılı uygulamaya ilişkin esasları belirten tebliğinde de belirtildiği gibi; idarelerin 4734 sayılı kanunun gerek 21’nci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar hariç olmak üzere 22’nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10’u ile sınırlı olacaktır. Ayrıca bu hususlarla ilgili olarak getirilen sınırlamada mutlak bir sınırlama olmayıp, eğer Kamu İhale Kurumu uygun görüş verirse idareler bütçelerine konulan ödeneklerin %10’unu aşabileceklerdir.

Söz konusu tebliğe göre kuruma uygun görüş almak için yapılacak başvurularda “21. maddenin f) bendi gereğince alınması öngörülen mal ve hizmetler ile 22’nci maddenin d) bendi gereğince temin edilecek mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin somut şekilde tanımlanarak Kanunun diğer hükümlerine göre temin edilememe gerekçelerinin açık bir şekilde belirtilmesi ve ekteki formda (tebliğ ekindeki) yer alan bilgiler ile gerekli görülen belgelerin gönderilmesi” gerekmektedir.

Tebliğdeki düzenlemelere göre idarelerin Kamu İhale Kurumunun uygun görüşünü alabilmesi için %10’u aşan kısım için mal, hizmet ve yapım işinin kanunun diğer hükümlerine göre temin edilememe gerekçesini açık bir şekilde ortaya koyması gerekecektir.

II- İHALELERİN SÖZLEŞMEYE BAĞLANMASIYLA İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Önceki bölümde belirtilen ihale usullerine göre yapılan ihalelerin sözleşmeye bağlanması 4734 sayılı kanunun 46. maddesinde düzenlenmiştir. Kanunun bu maddesine göre; yapılan bütün ihaleler sözleşmeye bağlanacaktır. 4964 sayılı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” la yapılan değişiklikten önce kanunda belirtilen ihale usullerine göre yapılan bütün ihaleler sözleşmeye bağlanmakta ve bunun bir istisnası yer almamaktaydı. Yalnız değişiklikten önce ihale usulleri arasında yer alan “Doğrudan Temin” usulünün düzenlendiği 22. maddede belirtilen durumlardan (d) bendinde belirtilen idarelerin belli miktara kadar yapacakları alımlarda düzenlenecek sözleşmelerin notere onaylatılması ve tescil ettirilmesi zorunluluğu kaldırılmıştı. Kanunda düzenleme olmamış olmasına ve 22 (d) bendi gereğince temin edilen ihtiyaçlara ilişkin olarak sözleşme hazırlanacağı madde metninde geçmesine rağmen Kamu İhale Kurumunun 15 Şubat 2003 tarih ve 25021 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2003/4 no’lu tebliği ile d) bendi kapsamında yapılan alımlarda, fiilen sözleşme imkanı olmayan hususların idarelerce değerlendirilerek sözleşme yerine geçmek üzere Vergi Usul Kanununa göre düzenlenecek fatura ve fatura yerine geçen belgelerin kullanılabilmesi belirtilmiştir. 4964 sayılı kanunla getirilen değişikliklerle bizzat kanunun ilgili maddelerinde istisnalar belirtilmiştir. Yukarıdaki bölümde belirttiğimiz üzere Pazarlık Usulünü düzenleyen 21. maddenin sonuna eklenen fıkra ile idarelerin yaklaşık maliyeti altmışüç milyar altıyüzelliiki milyon Türk Lirasına kadar olan mal, malzeme ve hizmet alımlarında malın sözleşme yapma süresi içinde teslim edilmesi halinde bu usule münhasır olmak üzere sözleşme yapma zorunluluğu kaldırılmıştır. Yine 4964 sayılı Kanunla

4734 sayılı kanunun 18. maddesinde yapılan değişiklikle artık bir ihale usulü olmaktan çıkarılan ve yukarıda belirttiğimiz gibi idareler lehine oldukça rahatlatıcı düzenlemeler getirilen “Doğrudan Temin” usulü ile ilgili 22. maddede bu usulde ilan yapılmayacağı, teminat alınmayacağı, komisyon kurulmayacağı gibi bir çok düzenleme belirtilmiş olmasına rağmen sözleşme yapılmayacağı açık bir şekilde belirtilmemiştir. Doğrudan Temin usulü ile ilgili olarak uygulamaya ilişkin esasları belirtmek üzere Kamu İhale Kurumu’nun yayınladığı 2003/10 sayılı tebliğle “Bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin yada yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunlu olup bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılması idarelerin takdirindedir” demek suretiyle 22. madde kapsamında yapılacak alımlarda alımın sadece bir defada yapılacak bir alım olması durumunda sözleşme yapılamayabileceği yorumu getirilmiş bulunmaktadır.

4964 sayılı Kanunla 46. maddede yapılan önemli değişiklikle ihale yetkilisi ile yüklenici tarafından imzalanan sözleşmelerin notere onaylatılma ve tescil zorunluluğu kaldırılmıştır. Kanunda getirilen yeni düzenlemeye göre ihale dokümanında aksi belirtilmedikçe sözleşmelerin notere tescili ve onaylatılması zorunlu değildir. Madde ile sözleşmelerin notere tescili ve onaylatılması zorunluluğunun idareleri ve yüklenicileri daha işe başlamadan yüksek işlem ve süreç maliyetleri ile karşı karşıya bıraktığı görüldüğünden uluslar arası uygulamalarda yeri olmadığı gerekçesiyle noter onayı ve tescili zorunlu olmaktan çıkarılmış ve idarelerin lehine bırakılmıştır. Maddeye göre ihale dokümanında belirtmek suretiyle noter tescili ve onayı zorunlu hale getirilebilecektir.

Sözleşmelerde noter tescili ve onayı zorunluluğunun kaldırılmasına paralel olarak 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 47. maddesinde yapılan değişiklikle Sayıştay tescilinin gerekli olmadığı durumlarda, noter tescili yerine sözleşmenin taraflarca imzalandığı tarihi izleyen en geç on beş gün içinde Resmi Gazetede yayınlanacağı düzenlemesi getirilmiştir. 4964 sayılı kanunun 41. maddesi ile 4734 sayılı 68. maddeden sonra gelmek üzere eklenen Ek Madde 1 gereğince 47. maddede geçen Resmi Gazetede yayımlanma zorunluluğunun Kamu İhale Bülteninde yayınlanma zorunluluğu olarak anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.

SONUÇ

Yukarıda da belirttiğimiz gibi 4964 sayılı kanunla 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda oldukça kapsamlı değişiklikler yapılmış olup, bunların bir bölümünü de İhale Usulleri ve bunların sözleşmeye bağlanmaları kapsamında yapılan

değişiklikler oluşturmaktadır. Yapılan değişiklikler özellikle 4734 sayılı kanunun uygulamada idarelerin önünü tıkayan hükümlerinin değiştirilmesi yönündeki yakınmalar üzerine gerçekleştirilmiş bulunmaktadır. Özellikle ihale usulleri ve bu usullere tabi durumlarda yapılan değişiklikler ile idarelerin belli miktara kadar olan alımlar yönünden ihtiyaçlarını basit biçimde, formalitelere ve gereksiz yük getirici maliyetlere katlanmadan karşılayabilmelerine imkan verilmiştir.